

Gerharda Helena Johanna (Heleen) Ankersmit (geboren in Deventer 1869, overleden Rhenen 1944)

Een vooraanstaand feministe en communiste duikt onder in Rhenen

Deventer jaren

Gerharda Helena Johanna Ankersmit is dochter van een textielabrikant in Deventer. Ze komt in aanraking met het socialisme en wordt in 1907 als eerste vrouw lid van de SDAP-afdeling Deventer. De rest van de familie is niet gecharmeerd van het socialisme en bij discussies verliest 'tante Lee' wel eens haar zelfbeheersing. Zij blijft desondanks lang bij haar ouders wonen. Pas als haar vader overlijdt, heeft Heleen geld om zelfstandig te gaan wonen.

Van socialiste tot communiste

Ze vertrekt, 39 jaar oud, naar Amsterdam. Ze wordt secretaris van de Bond van Sociaal-Democratische Vrouwenpropagandaclubs en schrijft artikelen in het blad van de Bond. Ze houdt lezingen over kiesrecht, huisindustrie, vrouwenarbeid, sociale verzekeringen, gemeentepolitiek en onderwijs. Heleen spreekt op betogingen voor algemeen kiesrecht en op de eerste vrouwendag in Nederland in 12 maart 1912. Ook internationaal is Heleen jarenlang actief in de vrouwenbeweging. Later wordt 8 maart Internationale Vrouwendag. Als de SDAP in 1918 wil deelnemen aan een coalitieregering met 'burgerlijke' partijen, bedankt Heleen als lid. Ze wordt politiek actief in communistische kring.

De nationaal socialistische dreiging

Heleen schrijft in CPN-blad De Tribune en biedt financiële steun. In spreekbeurten waarschuwt Heleen tegen het opkomende nationaalsocialisme. De nazi's zien het communisme als onderdeel van de 'Joodse samenzwering'. Communisten worden daarom beschouwd als staatsgevaarlijk. De communistische partijen ondernemen na de bezetting dan ook gewapende acties, plegen sabotage en helpen onderduikers. Vlak na de start van Operatie Barbarossa pakt de Duitse bezetter in de nacht van 24 op 25 juni 1941 onder de naam 'CPN-Aktion' meer dan 400 vooraanstaande Nederlandse communisten op en in de maanden daarop nog eens 175 personen. Heleen Ankersmit wacht het niet af en duikt onder in Rhenen. Ze overlijdt daar in 1944 vlak voor de slag om Arnhem.

Bron:

Wikipedia

<https://www.wieiswieinoverijssel.nl/zoekresultaten/p1/369-heleen-ankersmit>